

Opole, dn. 13. października 2023 r.

Recenzja

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej

Postępowanie wszczęto na wniosek dr. Wiesława Błacha

1. Podstawa formalna recenzji

W dniu 27. lutego 2023 r. dr Wiesław Błach złożył w AWF we Wrocławiu wniosek w sprawie postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej.

W dniu 13. lipca Rada Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu wybrała członków Komisji, z recenzentem prof. dr hab. Januszem Iskrą (autorem tej recenzji).

Nawiązując do decyzji Rady Doskonałości Naukowej z dnia 17. czerwca 2023 r. powołano komisję habilitacyjną, w skład której (obok 3 innych recenzentów) znalazł się prof. dr hab. Janusz Iskra. Pismo o tej zaszczytnej nominacji (podpisane przez prof. dr. hab. Krzysztofa Maćkałę) pochodzi z 17. sierpnia 2023 r.

2. Przebieg kariery naukowej i zawodowej dr. Wiesława Błacha

Kandydat to (istotna informacja w kontekście dyscypliny „nauki o kulturze fizycznej”) dwukrotny olimpijczyk, medalista mistrzostwa świata i mistrz Europy w judo.

Dr Wiesław Błach studia na Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu ukończył w 1989 r. Jego praca magisterska związana była z priorytetową dla Kandydata dyscypliną sportu – judo („Tendencje rozwojowe judo w świetle rezultatów walk w Igrzyskach Olimpijskich w Seulu”). Jednotematyczne (judo) zainteresowania w wieloletnich inicjatywach naukowych stały się cechą charakterystyczną dla Kandydata. Po 12.

latach mgr Wiesław Błach obronił pracę doktorską „Biomechaniczna analiza stabilności pionowej pozycji ciała zawodników judo”.

Równocześnie z rozwojem naukowym dr Błach systematycznie rozwijał swoje kompetencje praktyczne (szkoleniowe) - w 1998 r. został trenerem I klasy, a w 2001 r. trenerem klasy mistrzowskiej. W tym okresie najpierw został trenerem kadry narodowej juniorów, a później trenerem kadry narodowej i olimpijskiej na kolejnych trzech igrzyskach (1996, 2000, 2004). Osiągnięcia szkoleniowe poparte działalnością naukowo-badawczą sprawiły, że w latach 2006-2008 Kandydat został trenerem Kadry Olimpijskiej Belgii w judo.

Zainteresowania sportami walki pozwoliły dr. Błachowi na uzyskanie dyplomów trenera I klasy (taekwondo 2011) i trenera klasy mistrzowskiej (jujitsu).

Poza zainteresowaniami ściśle sportowymi na uwagę zasługują inicjatywy doksztaleniowe dr. Błacha, skupione na studiach doktoranckich (Marketing i Zarządzanie/2004, Filologia rosyjska – Język biznesu/2005, Master of Business Administration/2020).

O talencie organizacyjnym Kandydata świadczy fakt nominacji na Prezesa Polskiego Związku Judo (2008).

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Cykl obligatoryjnych i oryginalnych pięciu artykułów opublikowanych po uzyskaniu tytułu doktora nauk o kulturze fizycznej zatytułowano „Identyfikacja, czynniki ryzyka i mechanizmy urazów w świetle działalności startowej w judo”.

„Jednotematyczny” charakter cyklu potwierdzają dwa słowa, obecne we wszystkich pracach: „injury” oraz „judo”. Tematyka łącząca judo i problemy zdrowotne związane z uprawianiem tej konkurencji na najwyższym poziomie zaawansowania jest interesująca i zasadna z punktu widzenia analiz naukowych w sporcie. Kandydat jest pierwszym autorem zespołowych prac, w którym brało udział 2-9 naukowców.

Analiza formalna cyklu pozwala na ocenę punktową, obejmującą punktację IF - 12,303 pkt. (od 0 do 4,202) oraz punktację MNiSW - 520 pkt. (od 70 do 140 pkt).

Każda z prac została opublikowana w innym czasopiśmie (*Journal of Clinical Medicine, Archives of Budo, Antropomotoryka, Symmetry oraz PeerJ*) co dowodzi nie tylko spójności tematyki ale także zainteresowania licznych redakcji czasopism dość specyficzną problematyką.

Kandydat precyzyjnie i detalicznie przedstawił celowość podjęcia problematyki, metodologię oraz wyniki analiz z ich zastosowaniem w praktyce szkolenia.

Urazy (często nazywane kontuzjami) w sportach walki to „chleb powszedni” grupy aktywności fizycznej nazywanej (także przez dr. Błacha) „sportami, w których można posługiwać się chwytami i rzutami”. Kandydat przedstawił obszerne piśmiennictwo zamieszczone w poszczególnych artykułach. Dane skrótkowo zaprezentowano w „Autoreferacie”. Większość publikacji dotyczy czasopism medycznych, w pełni akceptujących problematykę sportową (*British Journal of Sports Medicine, American Journal of Sports Medicine, Journal of Sports Science and Medicine*). Sugeruje to zgodny pomost między zaawansowaną działalnością sportową (olimpijską) a problematyką ingerencji medycznych w szerokiej gamie okresu przygotowań sportowych (w tym przypadku po zawodach, z ich częstymi komplikacjami).

Kandydat przedstawił celowość podjętych analiz sięgających roku 1882 i tradycji japońskich Samurajów, popierając zmiany przepisów walk podążających w kierunku bezpieczeństwa zawodników. Urazy w bezpośredniej walce są jednak nieuniknione, dlatego też dr Błach skoncentrował się na identyfikacji, charakterystyki, oceny jakościowej i ilościowej urazów w judo. Cel jasny i możliwy do realizacji z wykorzystaniem metod naukowych.

Recenzent nie ocenia wartości naukowej pięciu prac – to z pewnością rzetelnie zrobili recenzenci renomowanych czasopism.

Ciekawe są wnioski wynikające z wszystkich publikacji i ich związek z aplikacją związaną z procesem szkolenia sportowego. To ważny moment łączący dysertacje naukowe z ich późniejszym wykorzystaniem w działalności praktycznej. Trzydzieści wniosków to skondensowana pigułka skierowana do naukowców – ciekawa, oparta na obliczeniach statystycznych. „Praktyczne implikacje” to tłumaczenie z języka naukowego na trenerski, możliwe do prezentacji przez człowieka łączącego funkcje trenera i naukowca. To trudne zadanie, w pełni zrealizowane przez Kandydata.

4. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Dorobek naukowy dr. Wiesława Błacha oceniony został na podstawie informacji naukometrycznej Biblioteki Głównej AWF we Wrocławiu.

Całość to 3105 pkt. ministerialnych (liczonych od 2019 r.) oraz 94.168 pkt. wg wartości wskaźnika Impact Factor. Wartości punktowe są znaczne i w przeważającej

większości ukierunkowane na osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora (np. IF odpowiednio 1,429/92.739).

Rozwój aktywności naukowej Kandydata przed i bezpośrednio po uzyskaniu stopnia doktora obejmował przede wszystkim trzy czasopisma – *Medycyna Sportowa*, *Rocznik Naukowy Ido* oraz *Journal of Combat Sports and Martial Arts*. W tych periodykach dr Błach zamieszczał w jednym numerze po kilka publikacji. Kolejne lata to pierwsze publikacje z IF, w takich czasopismach, jak *European Journal of Applied Physiology* czy *Archives of Budo*. Po okresie stagnacji (2018-2019) Kandydat kolejne trzy lata wykazał wyjątkową aktywność publikacyjną.

Zadziwiająca są statystyki naukometryczne z lat 2020-2022. Liczba publikacji z IF i ich sumaryczna wartość wynosiła odpowiednio 8/17,352, 11/31,410 oraz 6/23,075. Wartości wyjątkowe i robiące wrażenie, pomimo iż czasami (*International Journal of Environmental Research and Public Health* vol. 17) publikacje dotyczą kolejnego miejsca autorskiego w licznych pracach zamieszczanych w jednym czasopiśmie.

W większości prac dominującym motywem są problemy judo lub (szerzej) sportów walki w grupach zawodników zaawansowanych. Rzadziej (*Genes* 2021, *Journal of Orthopedic Surgery and Research* 2021, *Journal of Clinical Medicine* 2021) problemy wybiegają poza zainteresowania badawcze Kandydata.

Poza wspomnianymi wcześniej czasopismami dr Błach publikował m.in. w *Applied Sciences*, *Biology*, *British Medical Bulletin* czy *Medicina*.

Analizując rozwój naukowy Kandydata a także jego osiągnięcia szkoleniowe brak mi w zestawie publikacji pracy zwartej pozwalającej ogarnąć w całości poglądy dr. Błacha na temat treningu judoków w oparciu o źródła naukowe. Być może ta publikacja jest w planach na dalsze lata.

Identyfikację naukową Kandydata uzupełniają cytowania oraz Index Hirscha. Liczba cytowani wg Cited Reference Search to 280 (267 bez autocytowań), Index Hirscha -7. Ta ostatnia liczba z pewnością będzie wzrastała, gdyż większość prac pochodzi z ostatnich 3 lat.

Podsumowując ten wątek recenzji – (1) dorobek znaczny, (2) jednotematyczny, skupiony na judo na wysokim poziomie zaawansowania, (3) tworzony na zasadach współpracy z wieloma zespołami badawczymi.

Dorobek naukowy (punktowany) uzupełnia udział w konferencjach naukowych. W tym aspekcie z całą pewnością na uwagę zasługują konferencje międzynarodowe, często organizowane poza kontynentem europejskim. Warte zaznaczenia są udziały w konferencjach

w Tokio, Monachium, Osace czy w Paryżu. Świadczy to o międzynarodowych kontaktach Kandydata i jego uznaniu na szerokiej (głównie azjatyckiej) arenie nie tylko sportowej, lecz także naukowej.

5. Ocena dorobku organizacyjnego i eksperckiego

Przedstawienie staży w instytucjach naukowych i ośrodkach sportowych dowodzi aktywności Kandydata w kierunku poszukiwań badawczych w innych grupach badawczych. Bliżej nie określone „konsultacje akademickie” (2002-2003) zapewne mają charakter wizytacji szkoleniowych związanych pełnionymi funkcjami trenera Kadry Narodowej (University of Tsukuba to czołowy japoński ośrodek szkolenia judoków).

Staż naukowe w Państwowym Rosyjskim Uniwersytecie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki (2002-2005), pomimo obecnych niekorzystnych skojarzeń politycznych, pozwoliły dr. Błachowi na wydanie zespołowej monografii.

Staż naukowe w ostatnich latach dotyczą wyjazdów do krajów ościennych (Białoruś, Słowacja).

Jako ekspert dr Błach był zaangażowany w wydawnictwach wielu periodyków naukowych – m.in. *Journal of Combat Sports and Martial Arts* (redaktor naczelny – 2009-2018), *Arts and Sciences of Judo* czy *Antropomotoryki*.

Wykaz uczestnictwa w „projektach europejskich” jest nieco enigmatyczny. Przedstawiono trzy programy („Dobry wybór na starcie”, „Olympic Training Center – Going for Gold” oraz „Safe falls – safe school”), nie informując o udziale i ewentualnych efektach realizacji.

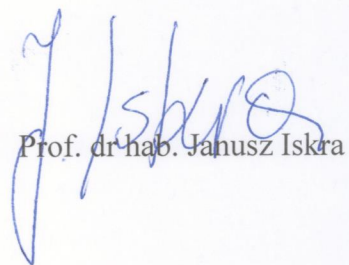
6. Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauk o kulturze fizycznej dr. Wiesława Błacha stwierdzam, że Kandydat spełnia warunki określone w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

Dr Wiesław Błach wykazał możliwość połączenia dorobku praktycznego (trener olimpijski) z możliwościami i realizacją naukowych inspiracji w obszarze sportu wyczynowego. W swoim dorobku naukowym skoncentrowanym na cyklu powiązanych ze

sobą artykułów tematycznych zaznaczył wyraźny wkład w rozwój nauk o kulturze fizycznej,
z akcentem na sport wyczynowy.

Recenzja jest pozytywna.



Prof. dr hab. Janusz Iskra